

Posudek na bakalářskou práci Václava Štindla: Postavení a strategie Gazpromu v Jelcinově a Putinově éře.

Autor se ve své práci zabývá dnes tolik populární problematikou energetiky. Ačkoli by se mohlo zdát, že je v této oblasti již vše zmapováno, dokázal Václav Štindl nalézt prostor, kde může být jeho práce přínosnou. Jako hlavní otázku si klade, nastal – li s nástupem Vladimira Putina zlom v postavení a politice ruského plynárenského koncernu Gazprom, nebo jsou opakována stará schémata z Jelcinovy doby. Navazuje tak na diskuzi o samotné povaze Putinovy a Jelcinovy vlády, s trochou nadsázky na diskuzi o kontinuitě a diskontinuitě v ruských dějinách.

Autor pak nevyhnutelně naráží na některé mýty, které jsou ještě nyní velmi oblíbené. Jedním z nejčastějších je, že s příchodem prezidenta Putina začalo Rusko využívat zemní plyn jako politickou zbraň vůči státům v postsovětském prostoru. Jak autor přesvědčivě dokazuje, zemní plyn, potažmo Gazprom, byl pro účely připoutání si hlavně Ukrajiny a Běloruska využíván hlavně v Jelcinově době (str. 17). Práce se také věnuje otázce investic do infrastruktury a rozvoje nalezišť, tedy oblastí, pro jejíž zanedbání je Gazprom často kritizován. Podává poměrně logické vysvětlení, proč je tato kritika neoprávněná.

Práce je rozčleněna do dvou hlavních oddílů, naprosto logicky podle vlád obou prezidentů. Taková struktura umožňuje sledovat politiku v plynárenské oblasti v celé její šíři. Některé problémy, jako je například otázka cenové tvorby v obchodu mezi státy SNS, nelze správně postihnout bez jejich vnímání v širších souvislostech. Namísto hledání, často až násilného, politických motivů jednání ruského monopolu sleduje spíše objektivní faktory, jako je tempo růstu spotřeby zemního plynu jak v Rusku, tak i v západní Evropě, vývoje cen a dalších faktorů. Právě v proměně objektivních faktorů nachází hlavní rozdíl mezi vládou prezidentů Jelcina a Putina.

Přesto autor vnímá i vliv jiných, než objektivních faktorů. Jednou oblastí, kde změna nastala na základě aktivní změny politiky ruské vlády, byla oblast cen pro státy SNS. Jak správně charakterizuje, Rusko svoji politiku vůči Ukrajině a Bělorusku „pragmatizovalo“ (str. 37). Proměnou prošla i investiční strategie, která se stále více zaměřovala na expanzi na nové trhy. Pochybnost vyvolává jen charakteristika budování nových tranzitních cest jako „politického“. Daleko jednodušším vysvětlením může být prostá nedůvěra vůči tranzitním zemím. Motivaci by tak spíše slušelo označení „bezpečnostní“. Takový rozpor je ovšem otázkou spíše názoru, než faktů.

Předkládaná práce nezapře svoji inspiraci v pracích Johnatana Sterna z britského Oxford Centre for Energy Studies, především ve velmi věcném sdělení oproštěném od zbytečných subjektivních hodnocení. Autor vykládá svoje argumenty srozumitelně, text logicky navazuje. Stylisticky tedy nemám výhrady. Jediným problémem jsou občasné prohřešky proti gramatice, zvláště u vložených vět vedlejších, ale ani ty nepřekračují únosnou mez.

Celkově tedy mohu říci, že předkládaná bakalářská práce je velmi zdařilým počinem a má velký potenciál pro další využití. Velmi silnou stránkou je nestranný pohled na problém a kritické zkoumání některých obecně známých faktů, i „faktů“. Práci tedy hodnotím jako **výbornou** s možností pochvaly.

V Praze 7. června 2009

